

Quizás, quizás, quizás

Keď ležíš na stole, pokožka jemne sivá, brušká prstov namodralé, zdá sa, akoby si mi bol zrazu bližší. Tvoje mlčanie ma zvláštne upokojuje, ticho v miestnosti občas preruší iba šuchot papierových krabíc a plastových obalov, z ktorých vyťahujem tvoje oblečenie. Vybral si ho sám, povedal si: „Ten oblek ze svadby, čo som mal, ten v skrini, viš kerý, bude dobrý aj do hrobu.“ Nemal som silu ti vysvetľovať, že ti istotne bude malý, že už vtedy na ňom švy na ramenách jemne popraskali a roztiahli sa. Odkýval som ti to. Možno som povedal: „Dobre.“ Možno som ešte predtým naznačil trhnutím hlavy a jemným povzdychom, že nechcem, aby si o podobných veciach hovoril.

Vybalím z krabice najprv sako, potom nohavice, bledomodrú košeľu, topánky a ponožky. Na dne zostane ležať tvoje vyblednuté tielko, ktorému si zabúdal odstrihnúť ceduľku a ona ťa potom škrabiala na chrbte a trenírky s pásikmi. Chvíľu ich sledujem, rozhodujem sa. Nakoniec vyberiem z krabice aj bielizeň a položím ti ju jemne na hrudník. Pásiky na trenírkach ladia s farbou tvojej pokožky, akoby už dávno pred tým všetko predpovedali. Začnem rozkladať papierovú krabicu. Najprv jemne nechtom podvihnem okraj pásky, potom ho uchopím palcom a ukazovákom a ťahám. Páska je klzká a prsty sa mi potia, podarí sa mi to až na tretíkrát. Prudkým ťahom strhnem pásku z dna krabice, priestorom sa ozve prenikavý zvuk trhnutia. Prekvapí ma a ja sa obzriem. Ležíš presne tak ako predtým, neprebudil som ťa. Skladám krabicu do malého úhladného tvaru, to, čo z nej zostalo vkladám do tašky na odpad, ktorú som priniesol. Pristupujem k stolu, beriem ťa za pravú ruku. Naše ruky vyzerajú podobne, mohutné dlane s krátkymi mäsitými prstami, zdá sa, že som po tebe zdedil všetko. I oči máme rovnaké, modré, ale okolo dúhovky s rozmazaným tmavším okrajom, niekto raz povedal, že sú to smutné hmlisté oči.

Prstom ti podvihnem očné viečko, zjaví sa nažltlé bielko. Je to ako v tie letné rána, ležíme spolu v posteli, ty ešte спиš, črty tváre máš povolené, vyzeráš inak ako cez deň, keď kričíš, že ťa už všetko sere a život ťa zadusí. V posteli, s rukou podloženou pod hlavou pôsobíš pokojne, i vrásky okolo očí sa ti vyhladia, vyzeráš mladší. Vždy sa budím skôr a pozorujem ťa, ranné svetlo prenikajúce skrz rolety ti na tvári vytvára slnečné obrazce, deň kontrastuje s nocou. Vtedy, keď ešte спиš ti zdviham malým prstom očné viečko a pozorujem nezaostrenú zrenicu a bielko, ktoré spod neho vykukne. Vždy ťa tým prebudím a ak je dobrý deň, zasmeeš sa a s úškrnom na tvári mi odstrčíš ruku, ja ti chytím oboma rukami zápästie a ty sa tváriš, že som silný a nedokážeš sa z môjho zovretia vytrhnúť. Ja sa smejem a potom už nie je ráno. Ak nie je dobrý deň, tak sa smejem menej a neťahám ťa za zápästie. Viem to už vtedy, keď sa prevalíš na chrbát, otvoríš oči a prekryješ si ich predlaktím, vtedy len vzdychneš a už nie je ráno.

Pred štyrmi dňami vyrúbali ten starý svah za domom, kmene niektorých stromov spílili niekoľko desiatok centimetrov nad zemou a oni teraz trčia zo zeme ako pomníky. Keby si to videl, určite by si povedal: „Pekne od zeme sa to má robiť, ja keď som také voľačo robil, ani nebolo vidieť, že tam predtým ten strom róstól.“ Možno by si sa tam šiel pozrieť, prechádzal dľaňami po odpílených pňoch a vysvetľoval, že toto je lipa, to je dobré drevo na vyrezávanie, lebo je mäkké a dobre schne a možno by si si na jeden z nich sadol, ak by ťa neboleli nohy, a potom by sme chvíľu mlčali a pozerali do diaľky, ty by si sa opieral o vychádzkovú palicu, možno ňou rozhrňal trávu okolo seba. A ja by som vedel, že tamto je saturejka a to, pre čo si sa zohol a odtrhol je hluchavka, ale nechal by som ťa, aby si rozprával, že toto si poznal, ale už nevieš, čo to je a nehovoril by som nič, len kýval hlavou, že chápem, lebo ma vždy zovrelo na hrudi, keď si váhal, nevedel a pritom ja by som o tom na počkanie všetko odrecitoval tak, akoby som sa na túto chvíľu pripravoval celý život. Možno by som ti predsa len popísal bylinku, na ktorú by si sa spýtal, nezabudol zdôrazniť, že poznám

čel'ad', do ktorej patrí, že si pamätám zaujímavosti, ktoré ostatní už dávno zabudli, ktoré si ty už dávno zabudol. A ty by si chvíľu mlčal, zdvihol hlavu, pozrel mi do očí svojimi privretými očami, akoby si pozeral do slnka, nadýchol sa, no potom odvrátil tvár do diaľky a pomaly vyslovil: „Asi. Asi je to ono.“ A už by bolo jedno, kto má pravdu a kto nie. Že tá hluchavka tu rástla mesiace a teraz už nebude, že by sme potom zase boli ticho a ja by som si nechtom na ukazováku do krvi rozškrabal kožu na palci. Už by na tom nezáležalo.

Jemne ťa prevrátim na pravý bok a rozviažem ti šnúрку mundúru na chrbte. Ľavou rukou ťa držím okolo pliec, pravou vyzliekam. Hlava sa ti pri tom nakloní neprirodzene na bok, a tak jej polohu zmením, položím si ju na hrud' a pridržím za zátylok. Chvíľu tak zostaneme, v izbe počuť iba statický praskot neónovej žiarovky z lustru nad nami a moje hlboké dýchanie. Nechcem ťa pustiť, a tak si ťa polonahého silnejšie pritisknem na hrud', sledujem vlastnú pokožku na rukách, bronzová farba ostro kontrastuje s farbou tvojho chrbta. Všimnem si veľké materské znamienko, ktoré ti svieti na bedrách, vyzerá ako rozmazaná machuľa hnedého atramentu. Prejdem po ňom prstom, kúsok z neho sa odlupuje. Mal som ti ho lepšie natierať masťou od dermatológa, vravel dvakrát denne jemnou vrstvou, masť úplne vtrieť do pokožky. V poslednom čase som asi zabudol, prestal si spomínať, že ťa svrbí a tlačí, ak som sa ťa opýtal, hovoril si: „Teraz ma nebolí, ale v noci som si to škrabal.“ Keď som ti umýval chrbát, celá machuľa bola rozškrabaná do krvi, zahmlené hnedé neohraničené línie sa prepojili s červenými linkami. Asi som ti povedal, že to nesmieš robiť, že je to nebezpečné, že doktor povedal, že je to nebezpečné, pretože potom si bol vždy pokojnejší. Ak niečo ako prvý povedal doktor. Možno som kričal, že ma máš zobudiť, že na to som tu, že sa inak môžem aj zbalit' a odísť, a ty si hovoril, že nie si malé decko, že nemusíš každému všetko oznámiť, ale možno si to povedal inak. „Nerob zo mňa idiota, ja si spravím čo chcem sám, ty tu ani nemusíš byť. A prestaň za mnu furt chodiť jak tieň, furt mi dýcháš na krk, vypadni preč.“ A možno si sa potom zapotácal vo vani, gumená podložka na dne sa ti šmykla a ja som ťa

preniesol do postele na rukách, nohy sa ti hompáľali vo vzduchu ako dieťaťu. Keď som priniesol masť a pretočil ťa na bok, nechal si ma, aby som ťa ošetril, nevravel si nič, ani keď škrabance museli od masti štípať a na boku sa ti vždy najťažšie dýchalo. V ten deň sme už hovorili málo, v dome sa ozýval iba zvuk z televízie a biely šum zapnutého ventilátora.

Chytím odlupujúci sa kúsok znamienka medzi prsty a potiahnem, kus z neho mi zostane medzi prstami. Zvyšné tkanivo zatlačím späť, ako hubár zatláča podhubie hríbu, ktorý vytrhne, potom ti položím dlaň na zátylok. Formujú sa na ňom dva mäsité faldy, koža cez seba prevísa. Položím ťa späť na stôl a zhrniem z teba zvyšok mundúru, odhalia sa vápenaté stehná, cez pokožku presvitajú šedé žily. Celá scéna pôsobí komicky, určite by si povedal, že je to dehonestujúce, alebo nie, zoštylizoval by si inú vetu s inými slovami, možno by si sa iba pozrel do mojich očí tým svojím zakaleným pohľadom a všetko by bolo jasné. Možno by si len vzdychol a poškriabal sa ukazovák na brade a ja by som pochopil, že ťa celá táto situácia privádza do rozpakov, že ťa znechutila moja neschopnosť, že som dnes zase zle navaril, zle ustal posteľ, príliš pomaly a nedbalo ti podal príbor, všetko by obsiahol jeden povzdych. Rozložím trenírky a pokúsim sa ti ich navliecť. Si však nepohyblivý, natiahnúť ti ich po stehná je jednoduché, vyššie však zápasím s gumou, nedá sa rozťahnúť. Postavím sa k dlhšej hrane stola, za teba a pokúšam sa nasadiť ti ich na boky, no prudko potiahnem, guma sa mi vyšmykne a laktom pravej ruky ťa udriem do brady. Priestorom sa ozve zvučné klapnutie, aby si zacvakol zubami. Zadávam sa ti do tváre, hmlistý pohľad ale neprichádza.

S tielkom je práca o poznanie ľahšia, prevliecť ti ho cez hlavu nie je tak náročné, i keď ťa znova musím prevrátiť na bok. Úhladne ti ho zapravím do trenírok, prstami vyrovnám hrboly, ktoré by mohli tlačiť, potom ti navlečiem čierne ponožky. Majú ustrihnuté gumičky, vždy si sa sťažoval, že ťa tlačia a potom ti do nôh nejde krv. Ukazoval si vyryté fialové brázdny do kože, ktoré ti gumičky na ponožkách urobili, a potom si mi prikázal priniesť nožnice a ustrihnúť gumičky preč. Ponožky už potom držali horšie, neustále sa ti zosúvali na

päty a ja som ti ich musel vyhräat' späť na lýtka, no tebe to nevadilo. Hovoril si: „Konečne netlačia, tie špiny," a usmieval si sa pri tom tak, až ti bolo vidno vrchné d'asná. Môj najobľúbenejší úsmev. Pôsobil úprimne, akoby bol venovaný len mne, za to, že robím správnu vec. A ja som chcel robiť správne veci. Ponožky, ktoré ti navliekam nie sú staré, našiel som ich zabalené v spodnom šuflíku skrine, v tom s utrhnutým držadlom, v ktorom boli vždy odložené aj rukavice a zimné čapice, no aj tak som im po odbalení nožnicami odstrihol vrchné gumičky a ustrihnutú gumu som si nachvíľu navliekol na zápästie. Tak som to robil vždy a ty si chválil, aké dobré potítka si mi vyrobil a ako dobre vyzerá. Ja som sa vždy smial, otáčal zápästím a obzeral si ho, fúrajúce nite trčiace z gumy ma štekli a až keď si odišiel, utekal som ku košu a vyhodil ho. Trápnosť celej situácie na mňa doľahla až vtedy, keď už si tam nebol. Pretože aj tie trápne situácie dávali zmysel, väčší zmysel, keď si tam bol.

Na košeli chýba jeden gombík, posledný, pri krku. Presne ten, ktorý si si nikdy nezapínal, lebo ťa vraj dusil. Pamätám si, že nedávno tam ešte bol, no teraz na jeho mieste iba trčí kus bielej nite. Možno odpadol, keď som ťa prezliekal. Obhliadnem stôl a jeho okolie, v predklone obchádzam priestor, sledujem škáry v drevenej podlahe. Potom si uvedomím, že aj keby som gombík našiel, nemal by som ho čím prišit' späť, a tak prestanem hľadať. Rozložím čierne sako a nohavice, už na prvý pohľad je však jasné, že ti sako bude malé, ledva ho napnem v oboch rukách, no chvíľu dúfam, že sa mi ho podarí rozťahnuť. Mám chuť ti vynadať, nakričať na teba, ako si mohol byť tak hlúpy a mysliet' si, že sa do niečoho podobného vojdeš, po všetkých tých rokoch. Ako si mohol byť tak nezodpovedný? Sako je predsa malé, nemôže za to, že ty máš sny, predstavy, že ty si myslíš, že vieš, čo preň bude dobré. Sako by ťa možno chcelo presvedčiť, že ono najlepšie vie, že už dávno nie je dost' dobré, že rátať s ním je len strata času, ale ty by si aj tak nepočúval.

Nohavice na teba navlečiem presne vtedy, keď nad stolom zapraská žiarovka a v izbe sa rozhostí tma, iba skrz presklené dvere do nej preniká trochu svetla z chodby. Zastavím sa,

vidím iba tvoju matnú siluetu, snažím sa dešifrovať, ako sa asi teraz tváriš. V tme sa mi určite vysmievaš, tvár sa ti pokrčila to nepekného úškrnku, hovoríš si, že ani udalosť ako túto nedokážem dotiahnuť do konca bez toho, aby sa niečo neposralo. I tej prasknutej žiarovke sa smeješ. Koľkokrát u nás v kuchyni praskla žiarovka a ty si ju vymenil? Koľkokrát u nás vypadli poistky a ty si ich nahodil? Vždy si pri tom hovoril, že je to absolútne ľahká vec, že to nie je žiadna veda, ale že sa človek nesmie dotknúť ničoho železného okolo poistky, lebo inak ho elektrika hneď zabije. A potom si zakrútenú poistku stále ešte jemne držal prstami a kázal mi, aby som skúsil zasvietiť, no mne kvôli strachu zdreveneli nohy a nemohol som sa pohnúť, až pokým si nekričal, či som ohluchol. Pohol som prstami, vypínač precvakol, zatvoril som oči. Aj cez zavreté viečka som videl, ako sa izba rozžiarila, ako v masívnom starom lustri svietia všetky žiarovky. Spotené ruky som si utrel do nohavíc, určite mi na stehnách zostali flaky od potu. Všetko dopadlo dobre, moja detská spokojnosť mi náhle intenzívne pohltila zmysly, bol som šťastný, že ešte tak málo dokážem odhadnúť, čo sa v živote stane. Ty si bol hrdina, ktorému sa nemože nič stať, ktorý vie, čo je správne, ktorý nemá patetické obavy z každodennosti. Kufrík s náradím si zanesol na poličku do špajze, rebrík zložil a skryl do kôlne. Vrátil si sa, sadli sme si v izbe na gauč. Povedal si: „Dobre si mi dneska pomahal, aj čo som potreboval si mi donísol.“ A mňa prestúpilo absolútne nové, iné šťastie, hrejivý pocit stúpал od prstov na nohách až ku krku, vedel som, že sa blížim. Že môžem byť podobný. Dostačujúci. Že chápeš, ako veľmi sa snažím, ukázať ti, že som dost'. Že raz budem dost'.

Gombík na nohaviach nezapnem, i keď dva kusy látky k sebe ťahám z celej sily. Vzdám to, ak ti oblečiem sako, jeho cípy snád' prekryjú zapínanie nohavíc. Kvôli žiarovke však musím niekoho zavolať. Keď vyjdem z miestnosti, chodba je prázdna, no miestnosť na druhej strane je pootvorená. Za počítačom v nej sedí nízka postaršia žena, starostova sekretárka. Zaklopem dvoma prstami, ona okamžite zdvihne zrak od monitora. „Stalo sa niečo?“ pýta sa, na čo jej vysvetlím, že sa v prípravnej miestnosti vypálila žiarovka v lustri.

Pýtam sa, či sa s tým dá niečo urobiť, potrebujem ťa predsa kompletne obliecť a pripraviť. Zdá sa, že pozorne počúva, skoro po každom mojom slove pokýve hlavou, no potom našpúli suché pery. „Údržbár má dnes už voľno, je poobede, čiže ten vám nepomôže. Príde zajtra, nanajvýš vtedy by to mohol opraviť. Je to nemilá vec, čo sa stala, ale momentálne neviem, ako vám pomôcť.“ Pýtam sa, ako ťa mám obliecť v skoro úplnej tme, pani znova kýve hlavou, možno o niečo energickejšie. „Chápem vás, veľmi nemilé... v tejto situácii, v tomto rozpolžení... veľmi nemilá záležitosť. Snáď len, ak by som vám mohla pomôcť...“ Pokrúti hlavou a nahne sa k šuplíku pod počítačom. „Žiarovku, samozrejme, vymeniť neviem, ale niekde tu by mala byť baterka, viete, pre prípad núdze.“ Rukou sa prehrabáva v šuplíku, pokiaľ nevytiahne menšiu, skoro vreckovú baterku so šnúrkou na zavesenie. Vysvetlí mi, že sa poznaží posvietiť mi na teba, pokiaľ ťa kompletne neoblečiem. Nie som nadšený, nechcem, aby pri nás dvoch bol aj niekto cudzí. Nie dnes. Neviem však, ako ju odbyť, ako jej vysvetliť, že jej prítomnosť je nadbytočná, že nechcem, aby hľadela na tvoju šedastú tvár a mäsité prsty, že dnes spolu znova mlčíme, ja pretože chcem a ty pretože musíš. Nepoviem jej však nič z toho, iba jej poďakujem za pomoc. Cestou po chodbe mi napadne, že ma možno budeš chcieť prekvapiť, nebudeš ležať na stole, ale sedieť na stoličke, vôbec nebudeš v izbe, možno si už dávno odišiel. Možno si tú žiarovku opravil sám. Mal som na to mysieť skôr. Ale spanikáril som a hľadal pomoc inde. Ako vždy. Beriem za kľučku, napätie vo mne narastá. Čo ak neležíš na stole? Čo ak ťa trápi, že gombík na nohaviach sa nedá zapnúť? Budeš na mňa kričať, alebo to celé prejdeš s okázalým humorom, keď zistíš, že nie sme sami?

Prvé svetlo dopadne do miestnosti, no ty stále ležiš, presne tak, ako som ťa tu pred časom nechal. Ruky máš spustené pozdĺž tela, sako je stále prehodené skrz okraj stola a gomník na nohaviciach stále nie je zapnutý. Sekretárka posvieti na tvoje sako, potom trochu ustúpi, aby baterkou osvetlila čo najväčší možný priestor, v kuželi svetla sa trblieta zvrátený prach ako malá púštna búrka. „Vy ste nechceli, aby to urobila pohrebná služba,“ spýta sa

prekvapujúco ostro a hlasno, keď beriem sako do rúk a ešte raz si vo svetle baterky premeriavam, aké je veľké. „Nechcel som,“ odpovedám šeptom, akoby som ťa nechcel zobudiť. Vadí mi, že hovorí tak nahlas, vadí mi, že baterkou mieri na tvoje sako a premeriava si ho pohľadom. „Viete, kto všetko zajtra príde?“ spýta sa po chvíli. Nadýchnem sa. „Kto príde, príde,“ odpoviem bez toho, aby som k nej otočil tvár. Možno pokýve hlavou, ale neodpovie. Vydá iba zvláštny zvuk, počuť v ňom mix akéhosi smutného pochopenia i údivu. Potom už nehovorí nič, iba na teba mieri baterkou, kým sa ti snažím obliecť sako. Podarí sa mi ti ho navliecť na obe ruky, no v tom momente je jasné, že ti ho nezapnem ani na jeden gombík. Poukáže na to. Povie: „Nie je vášmu otcovi to sako malé? Obávam sa, že je.“ Nahne sa nad teba a baterkou ti svieti na hrudník, premeriava si ťa ako kus nábytku, ako mrazené mäso pod pultom. Rozhostí sa ticho, na jej poznámku nereagujem. Uhladím ti golier košele, spod stola vyberiem tvoje topánky a nazujem ti ich. Najprv skúsím, či je ponožka pevne natiahnutá, potom povolím šnúrovanie na topánke a snažím sa nasadiť ti ju, no neúspešne, a tak šnúrovanie povolím ešte viac, až už je úplne rozviazané. Vtedy ti noha vkĺzne dnu a ja to isté zopakujem pri druhej. Keď topánky zašnúrovávam, nezaťahujem ich pevne, ale len tak, aby ťa netlačili, na oboch urobím zo šnúrok malú súmernú mašličku. Je mi jedno, čo si bude myslieť, nesledujem vráskavú dámu za kuželom svetla, snažím sa predstierať, že sme tu sami. A potom je zrazu hotovo – si úplne oblečený, prichystaný na všetko, čo sa má stať. Požiadam starostovu sekretárku, aby mi požičala baterku, vezmem ju do ruky a prechádzam ti jej svetlom po tele, hľadám chyby, nedostatky, no ja svetlom neprechádzam po kuse mäsa, po vystavenom exponáte, ktorý môžem hodnotiť a súdiť. Kužel svetla ti namierim na tvár, spadnuté viečka a sinavá tvár ma upokoja. Spával si vždy pokojne.

Vyjdeme von z budovy, sekretárka zamyká vstupné dvere, zväzok kľúčov hodí do kabelky zavesenej na pleci. Podáva mi ruku. Podám jej svoju, do očí sa jej dívať nechcem, hlavu mám jemne sklonenú. „Prineste otcovi zajtra ešte nejaké nové sako. Toto,

ktoré ste mu obliekli mu je malé, veď ho nemôžete zapnúť. To vidíte aj sám, nie? Skúste doma pohľadať nejaké iné a zajtra ráno mu ho vymeňte, nechcete predsa, aby váš otec vyzeral tak...“ Vetu nedokončí, chce, aby som si domyslel vhodnú príslovku. Nepúšťa mi ruku, a tak pokývem hlavou, snažím sa pôsobiť, že viem, čo robím, že toto všetko už dávno chápem, že sa dokážem zasmiať a uvažovať, ako by si mal vyzerat' a čo by ti zajtra urobilo radosť. Ruku mi pustí, poďakuje mi a rozlúči sa so mnou. K autu kráčam pomaly, v jednej ruke nesiem tašku s pokrčenou starou krabicou od tvojho oblečenia, druhou si z vrecka vyberiem kľúče. Odomknem, nasadnem do auta, no nenaštartujem, iba v ňom sedím, potia sa mi ruky, utieram si ich o nohavice. Zase mám na stehnách fl'aky od potu. Zase mi píska v ušiach. Volant predomnou ma znervózňuje, a tak vystúpim, obídem auto a nasadnem zo strany spolujazdca. Sledujem budovu a snažím sa odhadnúť, kde sa nachádza miestnosť, v ktorej ležíš. Omietka je stará a na mnohých miestach sa lúpe. Mrzí ma, ako vyzerá. Zajtra ti možno prinesiem iné sako, možno v skrini nájdem také, ktoré ti bude sedieť. Možno by som mal jedno kúpiť. Čistučké, také, ktoré si ešte nevidel. Možno by som mohol ísť do obchodu a požiadať predavačku, aby mi priniesla sako z kvalitného materiálu, pevné na dotyk, no s hebkou podšívkou, také, ktorého švy netlačia na ramenách ani neškriabu. Možno by som mohol vybrať sako s moderným strihom, ktorý by sa ti hodil, takým, o ktorom by som myslel, že by zaujal aj teba. Možno nie čierne, možno radšej modré, modré ako zakalené hmlisté oči. Premýšľam. Zapnem rádio a po chvíli preladím na tvoju obľúbenú stanicu. Naštartujem a odídem až po štyridsiatich ôsmich minútach.